

De "moderne danse" omkring år 1900 - "dyredansene"

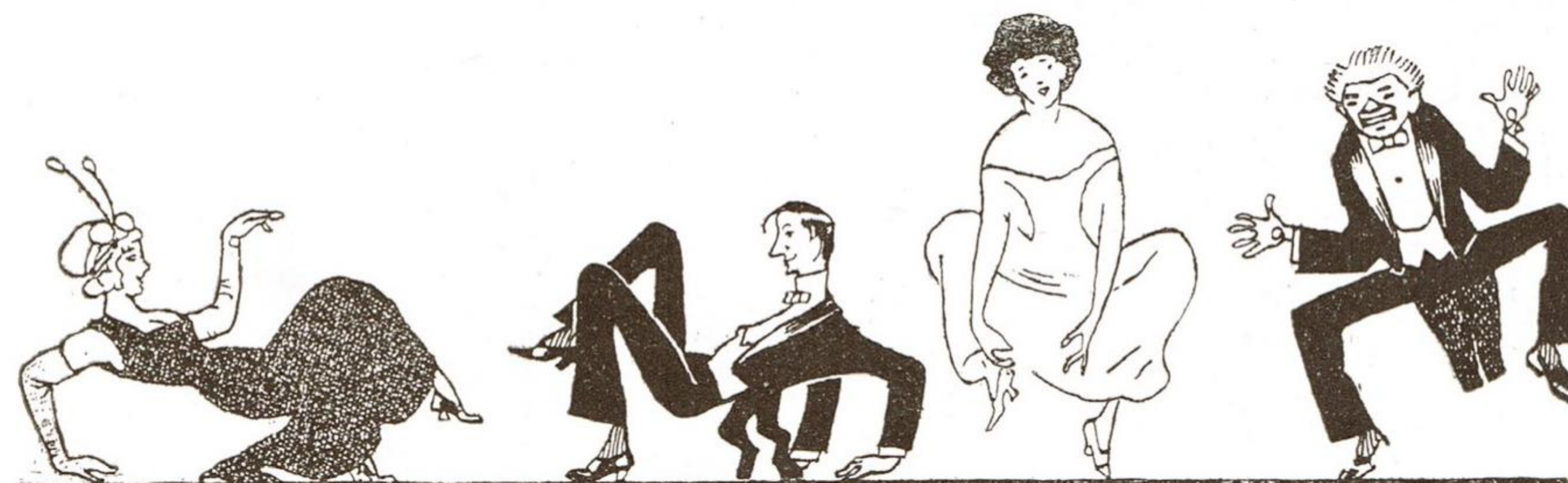
Af Ole Skov

De forrige artikler omhandlede visse danselæreres mening om de "moderne danse", der dukkede op omkring år 1900, samt nogle af disse danse. Men ud over de beskrevne og nævnte danse var der også nogle såkaldte "excentriske dyredanse". De opstod som en reaktion på danse, hvor der var begrænsede og forbudte bevægelsesmuligheder. Der var faste regler for trin og figurer og ingen mulighed for selv at eksperimentere med dansen, det var altså et modspil til den etablerede livsstil.

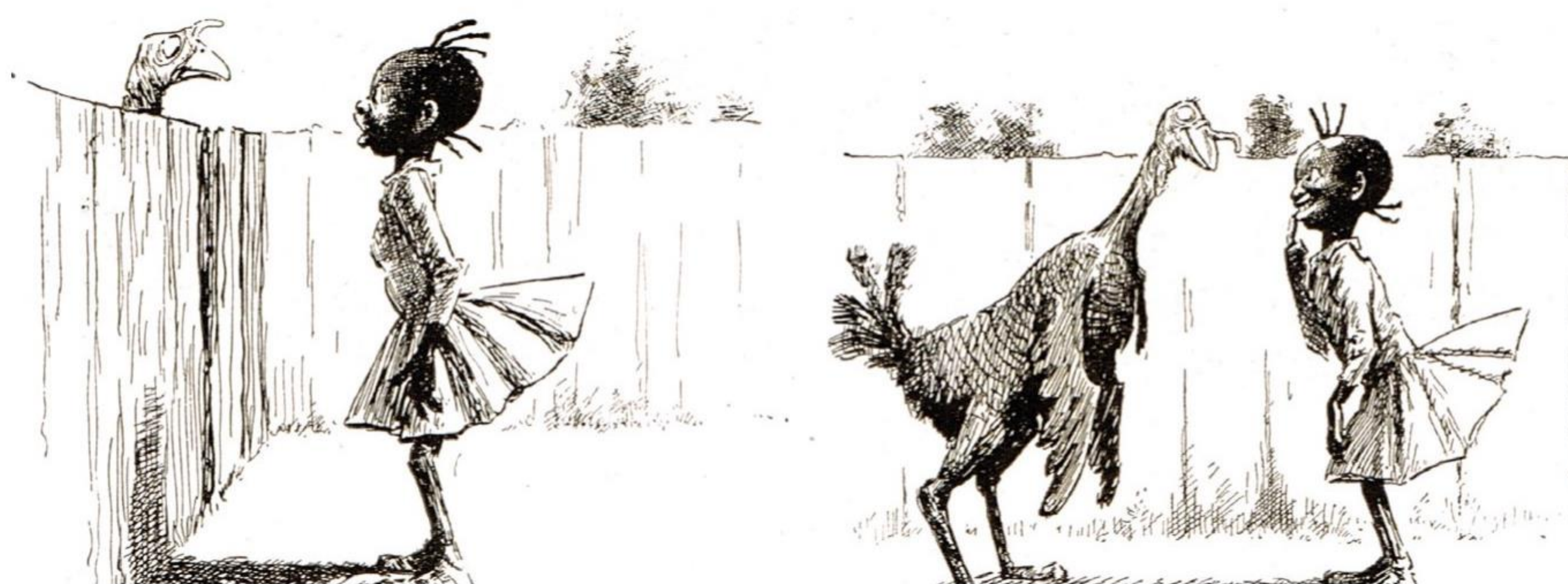
Mange mente, at disse nye danse hørte hjemme på varietéer og kabaretter, men dansene blev alligevel danset i mange balsale.

Der kom mange af disse "dyredanse", og en del lignede hinanden. Det gik så hurtigt, at de danselærere, der accepterede dansene, ikke kunne nå at følge med i at lære og undervise dem. Det betød dog ikke så meget, da man lærte af hinanden, og der var jo mulighed for delvis fri koreografi. Der var en basis i dansen, men man opfandt sine egne variationer. Folk, der ikke kom på danseskolerne og derfor var uden danseerfaring, stil og disciplin kunne dermed også være med. Musikken til dansene var oftest populære ragtime melodier altså synkoperet musik, som faldt i folks smag. Mange af disse danse byggede på one-step og two-step.

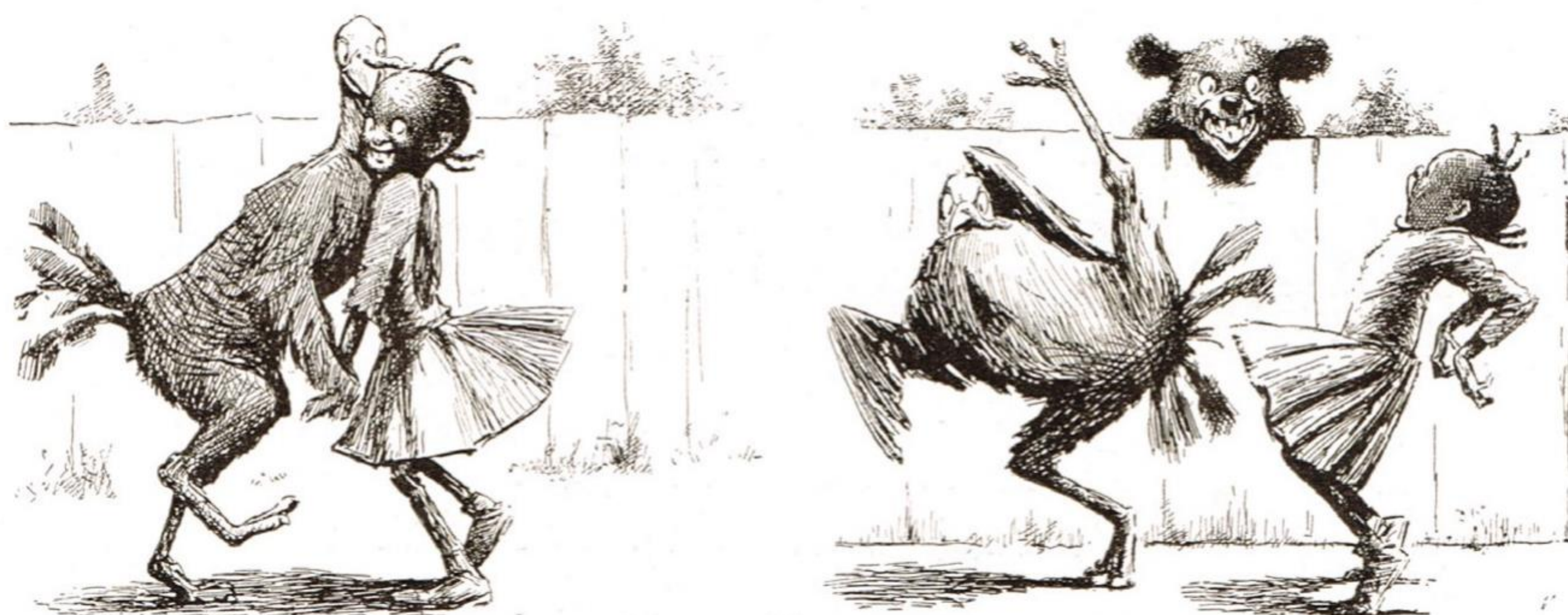
Det var danse, hvor man efterlignede dyrenes bevægelse og adfærd, så godt det kunne lade sig gøre. De enkelte danse havde derfor, som dyrenavnene antyder, ofte ret forskellige regler for dansens udførelse. En af de første "dy-

Dyredansefigurer i karikatur.

Pigen til kalkunen: "Kan du lære mig kalkundans?"

"Det går jo storartet! Kan du også lære mig Grizzly Bear (bjørnedansen)?
Bjørnen bag plankeværket: "Nej det kan jeg nok bedre lære dig!"

redanse" var "Turkey Trot", eller som den kom til at hedde, da den i 1913 kom til Danmark – kalkundansen. I 1912 udkom der i Paris en dans, der hed "Pas de l'ours" og var "Den store succes i salonerne og sidste sensatio-

nelle nyhed fra Amerika". Titlen betyder bjørnedans. Der er lidt rod omkring denne dans. "Pas de l'ours" er en udvidet form for den amerikanske "Grizzly Bear" og er en anden dans end "Turkey Trot".

Turkey trot.

Koebner skriver i 1913 i bogen "Moderne Dans":

"Pas de l'ours og turkey trot's historie er højst mærkværdig. Den originale turkey blev importeret fra Amerika til Paris, hvor den blev danset i Revue Marigny til tonerne af Alexanders "Rag time". Med samme melodi bragte varieté-danserne Oscar og Suzette turkey trot til Berlin, hvor den øjeblikkelig blev forvekslet med pas de l'ours. Den rigtige kalkun-melodi, som er komponeret af Neil Moret (pas du Dindon), er en two step, der har lige så lidt at gøre med den dans, vi kalder turkey trot, som pas de l'ours med grizzly bear (bjørnedansen). Grizzly bear er en uskyldig one step – pas de l'ours er en specialdans, der har fuldkommen andre regler". Dansebeskrivelse til "Le célèbre pas de l'ours" er af danselærer L. Robert og musikken "Alexanders ragtime band", der er komponeret i 1911 af Irving Berlin (1888-1989). Irving Berlin var russisk af fødsel og kom til USA som 5-årig. Han blev verdenskendt på grund af melodien "Alexander's ragtime band". Den blev hurtigt meget populær og blev derfor anvendt til "Pas de l'ours".

Dyredansene skulle jo symbolisere dyr. I bjørnedansen var nogle af variationerne, at man løftede armene op med

Nodeforside til "Pas de l'Ours" med en bjørn i silhuet, Paris 1912.

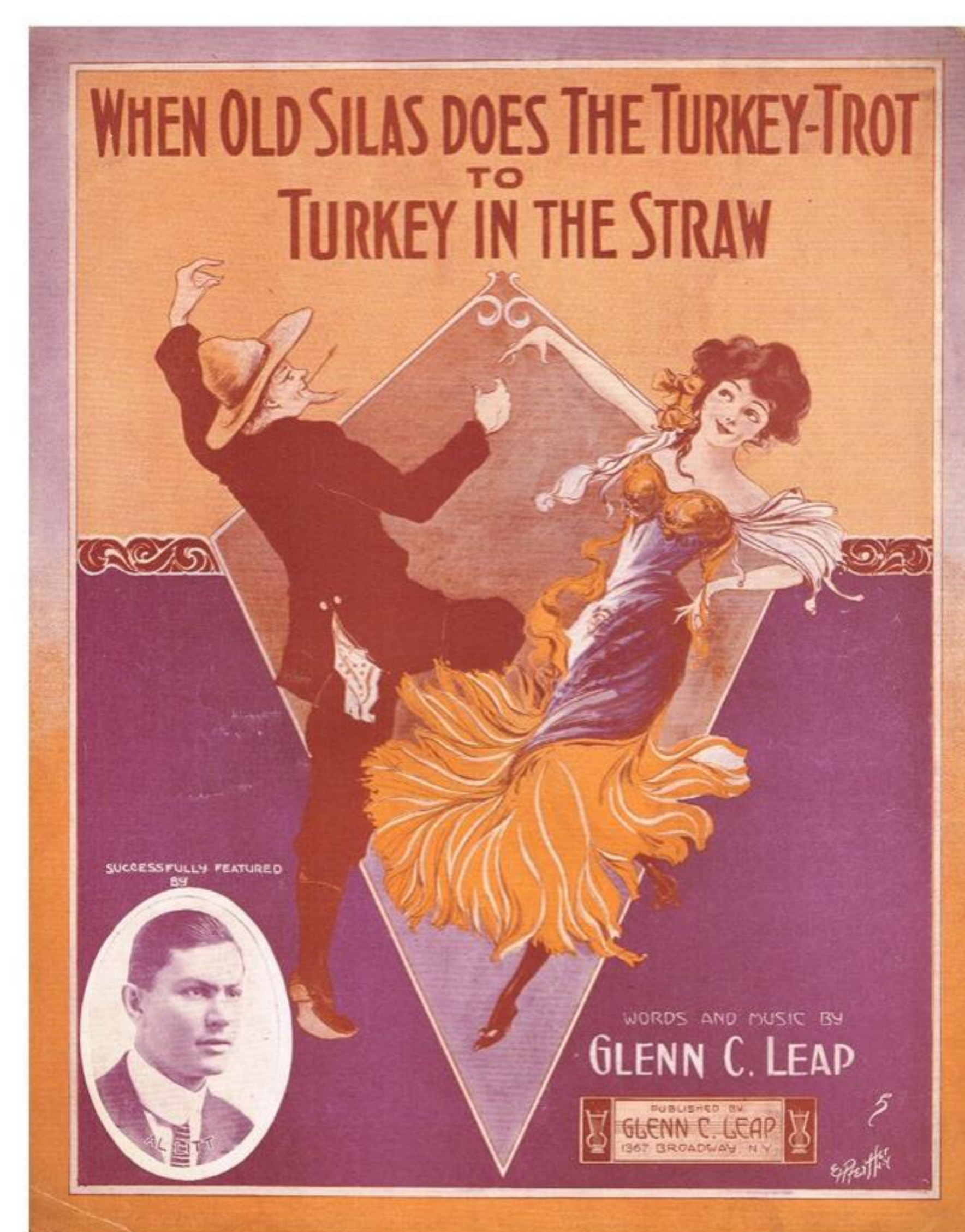
spredte "klør", runde skuldre og "krammefatning", mens man går som i "one-step" frem og tilbage, rundt som i tottrin, dernæst ryg mod ryg, stadigvæk med hænderne oppe som "klør" og "krammefatning", så går herren et skridt frem og damen tilbage og derefter omvendt, dernæst pivot (tottrin) med eller uden hop.

I Middelfart havde Margrethe Jensen en opvisning med blandt andet tango, bjørnedans og menuet.

I avisen Fredericia Socialdemokrat d. 6.12.1913 skriver Jens Pedersen en lang artikel om dans. Han skriver blandt an-

Komponisten Irving Berlin i 1906 (1888-1989).

Nodeforside: "When Silas does the Turkey-Trot to Turkey in the Straw", New York 1913.

det sin mening om oprindelsen af bjørnedansen, nemlig at den er ældgammel og skulle stamme fra Sioux indianerne i USA.

En anden dans var storkedans, som også blev taget op af danselærerne. I Roskilde Dagblad var der en annonce med undervisning i dans herunder storkedans:

"Efter opfordring af mange af mine venner genoptager jeg den højere danseskole i anstandsøvelser, selskabsdansen og folkedans samt de nye danse, såsom tango, boston, step og storkedans. I Gundsømagle førstkommande fredag den 8. januar, børn kl. 5 og voksne kl. 7½. I Jyllinge lørdag den 9. samme tid for børn og voksne. I Gundsøllille mandag den 11. Eleverne vil i alle henseender få grundig og samvittighedsfuld undervisning. Ærbødigst, Rasmus Petersen, Danselærer".

I Horsens Socialdemokrat d. 15.7.1916 under overskriften "Simpel dans" står der blandt andet om storkedans, efter at den kvindelige skribent havde skrevet om sit bryllup med "Olsen": "Således storker parret fire-fem skridt frem og lige så mange tilbage, snurrer rundt til den forkerte side og storker videre, stik mod takt og rytme, og med

Grizzly Bear - bjørnedansen.

ansigter så gravalvorlige, som var de til deres egen ligbegængelse. Hæslig simpel dans. Man skulle tro, at en forløben apache, som der for tiden ikke længere er brug for i udlandet, var stukket herop for at give vore bysbørn et kursus. Ikke alene på brædderne i Tivoli men den simple dans sås også i balsalene i vinter, og den vil rimeligvis florere ved sommerballerne.

Kære søde unge piger! Lyt til en erfaren venindes råd: Dans ikke storkedans! Husk, det var under valsen "An der schönen blauen Donau", at Olsen friede, og jeg gav ham mit ja. I storkedans var jeg aldrig blevet fru Olsen".

I en del af landets aviser var der i marts 1916 en artikel om dannelse af en tangofoerening i Værløse, hvor der kun måtte danses moderne danse blandt andet storkedans og vrik.

Dyredanse figurer.

Tango!

Undertegnede afholder
Torsdag den 12. Februar Kl. 8½
paa Behrendts Hotel

**en Opvisning
i moderne Dans!**

One-Step, Two-Step, Boston, Tango,
Bjørnedans og Menuet.

Billetter a Kr. 0,75, og Kr. 0,50 +
Skat kan forudbestilles hos Boghandler
CARL LADEHOFF samt faas ved Ind-
gangen Forestillingsaftenen.

Margrethe Jensen.

Opvisning i Middelfart 10.2.1914 med bl.a. bjørnedans og menuet.

I Aalborg Amtstidende var der en artikel "Folkedanse i Vejgaard": "Efter et tre måneders kursus, ledet af hr. Niemann, fandt der i aftes i Vejgaard Afholdshjem en meget vellykket opvisning i folkedanse sted. På en enkelt undtagelse nær var alle deltagerne under konfirmationsalderen. I godt halvanden time holdt de små utrættelige dansere interessen vågen hos det store publikum, der fyldte salen til sidste plads og lønnede hver opvisning med bragende klapsalver. Programmet omfattede 30 numre, og adskillige af disse var ikke så lige til – de var mere indviklede end den moderne storkedans. Lederen havde megen fornøjelse af det store arbejde, som han har lagt ind på at føre sagen igennem; det smukke resultat var al ære værd. Her skal ikke fremhæves nogen

Danseundervisning.

Efter Opfordring af mange af mine Venner genoptager jeg den højere Dansestole i Anstansøvelser, Selskabsdanse og Folkedanse samt de nye Danse, saasom Tango, Boston, Step og Storkedans. **I Gundsømagle** førstkomende Fredag den 8. Januar Børn Kl 5 og voksne Kl. 7½. **I Jyllinge** Lørdag den 9, samme Tid for Børn og voksne. **I Gundsølle** Mandag den 11.

Eleverne vil i alle Henseender faa en grundig og samvittighedsfuld Undervisning.

Værbødigt
Rasmus Peterfen,
Danse lærer.

Roskilde Dagblad d. 5.1.1915 med storkedans.

Storkedans,

Sæsonens morsomste og populæreste Dans, læres paa 1 Time. 1 Kr. pr. Deltager. Hold Onsdag Aften Kl. 8.
Løjtnant Erik og Ingeborg Parner,
Gothersgade 14, 1. Tlf. Palæ 1250.

Annonce i Nationaltidende d. 8.12.1914

enkelt dans, men meget fornøjeligt var det at se en svend (på 7 år) med en pigelil (på 5 år). De trådte dansen alene, og de kom udmærket fra det. Der var sikkert mange af de talrige tilskuere, der nærer det ønske, at mange af vore gode gamle nordiske folkedanse måtte "slå igennem", så de kunne fortrænge en del af de nyere moderne danse, der hverken er hyggelige, fornøjelige eller smagfulde".

I Nationaltidende stod der d. 13.10.1918 under rubrikken "Kvinden og hjemmet" blandt andet: Inden tangoen havde nået os i det fjerne Danmark havde den gennemgået forandringer. Én danselærer havde set den i Paris, en anden i London, en tredje i Berlin osv., og så kom de hjem fra hvert sit verdenshjørne og gav sig til at undervise hver på sin facon. Resultatet var babylonisk forvirring, som ikke blev mindre, da det store, brede publikum gav sig til "at digte med" på dansene. Dette sidste bevirke- de jo en sådan sænkning af dansens

En Forening med Knæk og Vrik.

Som bekendt har adskillige Foreninger en Bestemmelse om, at der ved deres Sammenkomster ikke maa danses moderne Danse. Som et Modtræk imod dette kan nævnes, at der i Værløse paa Sjælland er dannet en Tangoforening, i hvis Love det med rigoristisk Strængighed hævdes, at der ved Foreningens Baller kun maa danses Boston, Storkedans, Tango og Vrik. Den, der overtræder Forbudet, bliver smidt ud af Foreningen.

Socialdemokraten for Randers 23-3-1916

Folkebanse i Vejgaard.

Efter et tre Raaneders Kursus, ledet af Hr. Niemann, fandt der i Aftes i Vejgaard Afholdshjem en meget vellykket Opvisning i Folkebanse Sted. Paa en enkelt Undtagelse nær var alle Deltagerne under Konfirmationsalderen. I godt halvanden Time holdt de smaa utrættelige Dansere Interesjen vaagen hos det store Publikum, der fyldte Salen til sidste Blads og lønede hver Opvisning med bragende Klapsalver.

Programmet omfattede 30 Numre, og adskillige af disse var ikke saa lige at løbe til — de var mere indviklede end den moderne Storkedans. Lederen havde megen Fornøjelse af det store Arbejde, som han har lagt ind paa at føre Sagen igennem: det smukke Resultat var al Værd. Der skal ikke fremhæves nogen enkelt Dans, men meget fornøjeligt var det at se en Svend (paa 7 Aar) med sin Pigelil (paa 5 Aar); de traadte Dansen alene, og de kom ubemærket fra det.

Der var sikkert mange af de talrige Tilskuere, der nærer det Ønske, at mange af vore gode gamle nordiske Folkebanse maatte „saa igennem“, saa de kunde fortrænge en Del af de nyere moderne Danse, der hverken er hyggelige, fornøjelige eller smagfulde.

Aalborg Amtstidende 9.2.1917.

niveau, at det, der oprindeligt var en meget smuk og karakteristisk dans fuld af ynde og plastik (bevægelse), endte med at blive en hæslig karikatur, såsom "den trætte hest", "den glade abe", "mågedans", "storkedans" osv.

En af de mærkværdigste danse må være "Fish Walk" – fiskedansen. Den kom også fra Amerika og er omtalt en del i aviserne i 1913-14.

I sommeren 1913 var der i flere aviser artikler om dansen. Der står, at dansen

var en konkurrent til tangoen, og at den havde et mærkværdigt navn, fordi der ikke var sammenhæng mellem navn og dans. For at lære den bør man hoppe op og ned af en trappe. Hoppene overføres til dansegulvet – 8 hop fremad, 8 hop tilbage, derefter 4 glidende skridt til siden ligesom i one-step blot hurtigere. Det hele gentages, og opfinderens af dansen tilføjer, at den er et godt afmagringsmiddel. Man skriver: "Han har fået ideen til dansen fra de australske negere, og den er utvivlsomt lige så uskøn som alle de andre negerdansen, der i de senere år er bleven dansede selv på de bedste baller".

De københavnske danselærere Marie og Knud Christiansen underviste i sæsonen 1915-16 blandt andet i "Fish-Walk" med opvisning søndag d. 3. oktober.

Andre danse var kangaroo hop (kænguru-dansen), sælhunde-dansen, the lame duck (den haltende and), rabbit hug (kanin kram), peacock trot (påfugle dans) donkey trot (æsel dans), camel walk (kamel dans) og fox-trot (ræve dans!), som nok nærmere havde navn efter skuespilleren Harry Fox. Han havde taget Fox som kunstnernavn og anvendte dansen på scenen i 1914.

Dyredansene kom i stride strømme fra omkring 1912 og de følgende år, men de var kun døgnfluer. De holdt sig kun nogle få år. Dansene var næsten helt væk efter 10 år.

På Lolland var der en danselærerinde frk. M. Andresen. Hun oprettede sin danseskole i 1913 og havde altså 25-års jubilæum i 1938. Jubilæums-af-dansningsballet var med temaet "Dansens udvikling gennem de 25 år", hvor man historisk også fik set "dansens udskjelser gennem tiderne". De hed Vrikkevals, Storkedans, Charleston og Carioca.

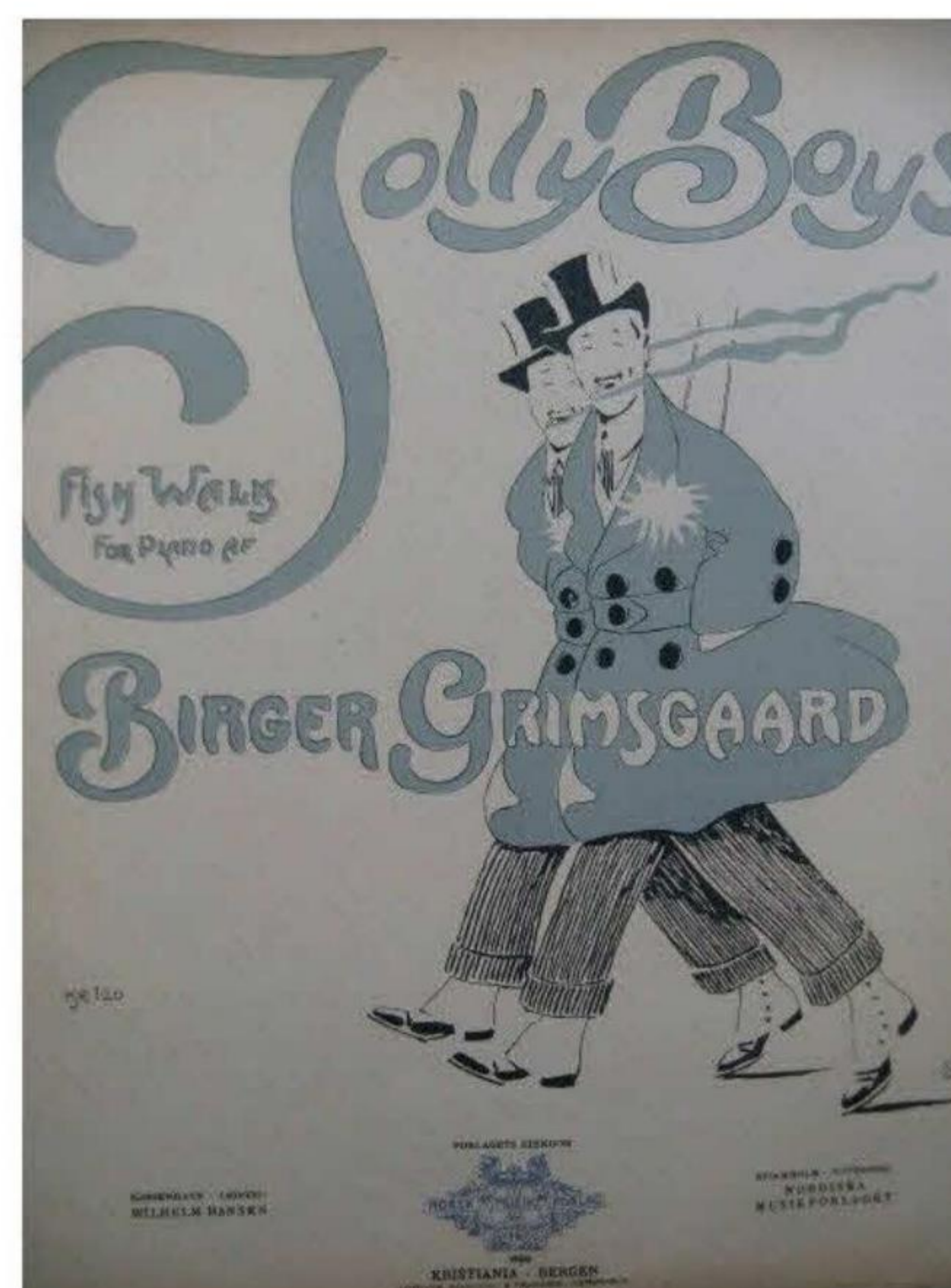
*De væsentligste kilder:
Moderne Dans af Koebner,
København 1913.*

*Aviser på Statsbiblioteket i Århus.
Bøger og noder, Ole Skovs samling.*

Undervisninger

Marie & Knud Christiansen
Inst., mod. & alm. Dans, beg. 1. Okt.
Søndag Aft. Enetime & Selsk. Hold. 5
store Sale: Harmonien, Nørrevold 23,
Øbro Teater, Koldingg. 4, Haveselskabs-
vej 3, Charlottenl. Palmehave. Prog. i
Kiosk. Tlf. V. 4460.
Sæsonnyhed fra Paris.
Fish-walk. Hesitation.
Fox-trot (amerik.) Opvisning i
disse Danse m. m. i Politikkens
Sal, Søndag den 3. Oktbr.
L89n

Socialdemokraten 17-9-1915.

Nodeforside til "Jolly Boys", fish-walk af Birger Grimsgaard.

Kangaroo Hop i tysk udgave fra 1915.